Kajakiem przez Śląskie

SZLAKI KAJAKOWE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO – WARTA

odcinek: Częstochowa – Pławno (41 km)

JURA KRAKOWSKO CZĘSTOCHOWSKA

Śląskie. Pozytywna energia

Portal Informacji Turystycznej Województwa Śląskiego

www.slaskie.travel

WARTA - CHARAKTERYSTYKA RZEKI

Warta, fot. M. Skubek

Na odcinku Częstochowa – Pławno rzeka Warta jest niezwykle atrakcyjna dla organizacji spływów. Nadaje się do pływania dla kajakarzy na każdym etapie umiejętności. Początkowo rzeka płynie na krawędzi Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, jednak na wysokości Częstochowy gwałtownie skręca na wschód, gdzie przebija się przez jurajskie wapienie Wyżyny Wieluńskiej, tworząc malowniczy przełom, ciągnący się wzdłuż rzeki na odcinku kilkunastu kilometrów. Atrakcją spływów na tym odcinku jest możliwość podziwiania ostańców, charakterystycznych dla krajobrazu Jury Krakowsko-Częstochowskiej, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki. Warta płynie tutaj w głębokiej dolinie, tworząc – szczególnie pomiędzy Jaskrowem a Skrzydłowem – liczne starorzecza. Gęsta sieć przystani i miejsc postojowych, rozłożonych równomiernie wzdłuż biegu rzeki, nadaje organizowanym na tym odcinku spływom rekreacyjny charakter. Pozwala również zaplanować bezpieczny spływ, dostosowany do możliwości i wytrzymałości każdego uczestnika, uzupełnić zaopatrzenie oraz zaplanować nocleg. Pewnym utrudnieniem są przenoski przy elektrowniach wodnych i progach spiętrzających wodę. Najwięcej takich miejsc znajduje się na ostatnim odcinku szlaku kajakowego: od Karczewic do Pławna, ale przenoski nie są długie ani trudne i można potraktować je, jako ciekawe urozmaicenie spływu.

Organizatorzy spływów najczęściej polecają fragment rzeki pomiędzy Częstochową–Mirowem a Garnkiem – rzeka jest tutaj łatwa i nie ma na niej zbyt wielu przeszkód wymagających przenosek, a jurajskie krajobrazy urzekają uczestników spływów.

WYBRANE ATRAKCJE I MIEJSCOWOŚCI

CZĘSTOCHOWA. Najważniejszym zabytkiem Częstochowy jest zespół klasztorny paulinów na Jasnej Górze, ale to z całą pewnością nie jedyne warte odwiedzenia miejsce w tym mieście. Znajduje się tutaj m.in. kilka bardzo ciekawych muzeów, jak np. Muzeum Wyobraźni Tomasza Sętowskiego czy Muzeum Beksińskiego. Trzy obiekty: Muzeum Górnictwa Rud Żelaza, Muzeum Historii Kolei (na stacji PKP Częstochowa-Stradom) oraz Muzeum Produkcji Zapałek – wpisane są na Szlak Zabytków Techniki. W sąsiedztwie miejsca początku spływów leży stary rynek lokacyjny z kilkoma domami z XVIII w., dawną karczmą z XVI w. oraz kościołem pw. św. Zygmunta (ok. 1350 r., wielokrotnie przebudowywany) – pierwszą świątynią parafialną Częstochowy.

Brama Mirowska - Skała Balika, fot. T. Renk

CZĘSTOCHOWA-MIRÓW. W będącym dzielnicą Częstochowy Mirowie rozpoczyna się tzw. **Mirowski Przełom Warty,** stanowiący geologiczną granicę między Wyżyną Częstochowską a Wyżyną Wieluńską, rozciągający się od Mirowa do Skrzydłowa. Obszar przełomu wyznaczają malownicze grupy skalne, odbijające się w wodach Warty: Skarpa Mirowska, Balikowa Skała oraz Jaś i Małgosia, tworzące tzw. Bramę Mirowską. Część obszaru Mirowskiego Przełomu Warty stanowi obszar chronionych siedlisk Natura 2000.

GRODZISKO GĄSZCZYK. Na zalesionym wzgórzu, tuż przy granicy Częstochowy, znajduje się stanowisko archeologiczne na pozostałościach wczesnośredniowiecznej osady z XVII-X w. Grodzisko, rozpostarte na planie nieróżnego owalu i otoczone wałem kamienno-ziemnym, uwidacznia wykorzystanie naturalnego ukształtowania terenu przy budowie dawnej osady. Zbocze wzgórza porasta rzadki na tym terenie las grądowy, planowany do objęcia ochroną w postaci rezerwatu przyrody, obejmującego również znajdujące się tutaj formacje skalne i piękne starorzecze Warty. W sąsiedztwie znajduje się kolejne znane miejsce – **Przeprośna Górka**. Od stuleci stanowiła dla wielu pątników zmierzających na Jasną Górę ostatnie miejsce odpoczynku przed Częstochową. Z tego miejsca widać wieże jasnogórskiego sanktuarium, co skłania pielgrzymów do duchowego pojednania z Bogiem i ludźmi. Od tego zwyczaju wzięła się nazwa wzgórza. Na przełomie XX i XXI w. wybudowano tutaj kościół – Sanktuarium św. Ojca Pio.

Dolina Warty. Widok z Kłobukowic na Mstów, fot. arch. tyrolki.pl

MSTÓW. W okresie średniowiecza Mstów był ważnym ośrodkiem targowym przy głównych szlakach handlowych. Do połowy XVI w. był najważniejszym miastem w regionie, przewyższającym znaczeniem Częstochowę. Do dziś zachował się średniowieczny układ urbanistyczny miasta. Nieopodal rynku znajduje się kościół parafialny z początków XIII w. (pierwotnie romański, później wielokrotnie przebudowywany). Atrakcją miejscowości jest zespół kamienno-drewnianych stodół (częściowo w ruinie), położonych na stokach wzgórza Strożnica, a na granicy z sąsiednim Wancerzowem obronny klasztor kanoników regularnych laterańskich – Sanktuarium MB Mstowskiej Miłosierdzia. W Mstowie, przy ładnie zagospodarowanym terenie rekreacyjnym tuż nad brzegiem Warty, stoi owiana legendą **Miłosna Skała** o charakterystycznym kształcie, nazywana najbardziej wysuniętym na północ jurajskim ostańcem, na szczycie której znajduje się punkt widokowy. Miłosna Skała jest symbolem Przełomu Warty koło Mstowa, obszaru chronionych siedlisk Natura 2000, ze starorzeczami, łęgami, łąkami trzęślicowymi czy murawami kserotermicznymi.

Skała Miłości w Mstowie, fot. T. Renk

KŁOBUKOWICE. Wioska malowniczo położona na skarpie nadwarciańskiej. Odnajdziemy tu ładny zespół pałacowy, na który składa się neogotycki pałac z drugiej połowy XIX wieku, XVIII-wieczny spichlerz i budynki folwarczne, w otoczeniu parku o pow. 9,6 ha. Na przełomie XIX i XX stulecia pałac należał do światowej sławy śpiewaków operowych – braci Jana i Edwarda Reszków. Później gospodarowali tutaj Nieniewscy, którzy przekazali obiekt miastu Częstochowa. Obecnie jest to własność prywatna.

Pałac w Kłobukowicach, fot. M. Skubek

SKRZYDŁÓW. Główną atrakcją Skrzydłowa jest zespół dworski z XIX w., w skład którego wchodzi budynek dworu, park, murowana kaplica wzniesiona w 1830 r. oraz pobudowany na początku XX w. budynek spichlerza. Światowej sławy śpiewak operowy Jan Reszke w swym majątku w Skrzydłowie założył stadninę koni oraz nowoczesną stajnię sportową. Tutejsza stadnina po II wojnie światowej została przejęta przez utworzone we wsi Państwowe Gospodarstwo Rolne. W latach 90-tych została ona przekształcona w Stadninę Koni Skarbu Państwa, a niedługo potem zlikwidowana. Obecnie obiekt jest własnością prywatną.

Jaz na Warcie w Rzekach Wielkich, fot. arch. SOT

RZEKI WIELKIE. Znajduje się tu powstały na przełomie XVIII i XIX w. zespół dworski, obejmujący drewniano–murowany, parterowy budynek dworu oraz niewielki park. Właściciele tego majątku, rodzina Chrzanowskich, zapisała się chwalebnie w historii Polski, wspierając czynnie powstanie styczniowe oraz w 1920 r., uczestnicząc w wojnie z bolszewikami. W budynku dworu mieści się obecnie szkoła podstawowa i przedszkole.

GARNEK. We wsi Garnek znajdował się niegdyś dwór, w którym mieszkał i zmarł śpiewak operowy Edward Reszke. Do dziś zachowały się jedynie pozostałości zabudowań folwarcznych, pozostałości założenia parkowego oraz reprezentacyjna stróżówka konstrukcji ryglowej, w której dziś mieści się biblioteka. W pobliskich Karczewicach znajduje się drewniany młyn z XIX w., obecnie mała elektrownia wodna.

OZNAKOWANIE SZLAKU KAJAKOWEGO

- Elektrownia wodna, nazwa elektrowni, obowiązkowa przenoska
- Próg (zapora lub jaz) niemożliwy do przepłynięcia, obowiązkowa przenoska
- Oznakowanie miejsc niebezpiecznych, należy zachować szczególną ostrożność, odległość od zagrożenia, informacja o rozwidleniach rzeki
- Zakaz wpływania
- Znaki kierunkowe, płynąć w prawo, płynąć w lewo, płynąć prosto - środkiem rzeki
- Informacja o przenosce, długość przenoski, nazwa miejscowości, kilometraż liczony w górę rzeki
- Znak informacyjny, kilometraż liczony w górę rzeki
- Miejsce przystankowe na lewym lub prawym brzegu, informacja o możliwości odbioru kajaków informacja o następnym miejscu odbioru kajaków
- Miejsce wodowania kajaków, początek spływu, znak ustawiany od strony brzegu
- Znaki informacyjne, ciekawe miejsca lub obiekty wzdłuż rzeki, strzałka kierunkowa, odległość od rzeki

SCHEMAT SZLAKU KAJAKOWEGO

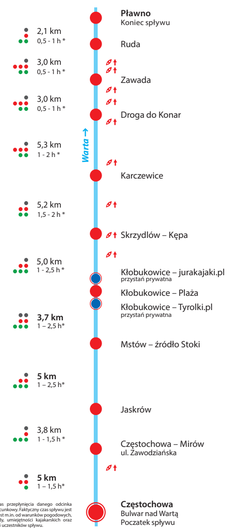

* Podany czas przepłynięcia danego odcinka szlaku jest szacunkowy. Faktyczny czas spływu jest uzależniony od warunków pogodowych, poziomu wody, umiejętności kajakarskich oraz wytrzymałości uczestników spływu.

PROPONOWANE ETAPY SPŁYWÓW

- Częstochowa – Mstów (źródła Stoki) – 14 km
- Częstochowa Mirów – Kłobukowice – 12,5 km
- Mstów (źródła Stoki) – Garnek – 18 km
- Kłobukowice – Karczewice – 11 km
- Karczewice – Pławno – 13,5 km

- **Trudność szlaku kajakowego** – Szybkość, nurtu, ilość naturalnych przeszkód w nurcie, takich jak kamienie, zwalone drzewa.
  - szlak łatwy
  - szlak średnio trudny
  - szlak trudny
- **Uciążliwość szlaku kajakowego** – Ilość przeszkód (jazy, progi wodne i elektrowniie, młyny) wymagających przenoszenia.
  - szlak nieuciążliwy
  - szlak średnio uciążliwy
  - szlak uciążliwy
- **Atrakcyjność szlaku kajakowego** – Walory krajobrazowe, przyrodnicze, kulturowe rzeki i terenu przez który prowadzi szlak.
  - szlak średnio atrakcyjny
  - szlak atrakcyjny
  - szlak bardzo atrakcyjny

KAJAK WYPOŻYCZYSZ TUTAJ

- **Jurakajaki.pl**, tel. 501 177 372, jurakajaki@gmail.com
- **JuraPolska Michał Demel**, tel. 692 475 824, demel@jurapolska.com
- **Kanumi**, tel. 603 783 810, kanumikajaki@gmail.com
- **Motywacja.com**, tel. 507 373 072, splywy@motywacja.com
- **Śląskie Kajaki**, tel. 531 238 750, slaskie.kajaki@gmail.com
- **Tyrolki.pl**, tel. 601 799 141, kajaki@tyrolki.pl
- **Wartaczestochowa.pl**, tel. 883 994 511, kajakiczestochowa@gmail.com

Legenda

skala 1:60 000 — 250 m — 1 km — 2 km — poziomice co 10 m

- Kłobukowice — początek szlaku kajakowego; miejsce przystankowe - możliwość odbioru kajaków; nazwa miejsca odbioru kajaków
- Kłobukowice-Tyrolki.pl — miejsce przystankowe; przystań organizatora spływów - możliwość odbioru kajaków; nazwa przystani organizatora spływów
- 11,1 km (3 - 4 h) — odległość pomiędzy możliwymi miejscami odbioru kajaków; średni czas przepłynięcia odcinka. Podany czas przepłynięcia danego odcinka szlaku jest szacunkowy. Faktyczny czas spływu jest uzależniony od warunków pogodowych, poziomu wody, umiejętności kajakarskich i wytrzymałości uczestników spływu.
- Ujście Gorsiański 16,7 km rzeki — dł. 50 m — Inne charakterystyczne miejsce: kilometraż rzeki liczony od ujścia w górę rzeki; budowla piętrząca (tama); miejsce z obowiązkową przenoską i długość przenoski
- elektrownia wodna; próg wymagający przeniesienia kajaków; ostrzeżenie o innych zagrożeniach wraz z lokalizacją przeszkody na rzece i lokalizacją znaku kierunkowego

Wydanie IV, 2025 r. ISBN: 978-83-66557-43-7

Redakcja: Dariusz H. Faustmann, Iwona Fikute-Bruch, Damian Bentkowski, Agnieszka Sikorska

Opracowanie graficzne: Daniel Lesiuk

Opracowanie kartograficzne: Dariusz H. Faustmann, www.kartogram.pl

Wydawca: Śląska Organizacja Turystyczna, 40-085 Katowice, ul. Mickiewicza 29, tel. +48 32 207 207 1, www.sotsilesia.pl, www.slaskie.travel

Dofinansowano ze środków Samorządu Województwa Śląskiego

Warta
Pławno
Ruda
Gidle
Zawada
Konar
Karczewice
Garnek
Skrzydłów – Kępa
Kłobukowice – Plaża
Kłobukowice – Tyrolki.pl
Kłobukowice – jurakajaki.pl
Jaskrów
Częstochowa – Bulwar Nad Wartą
Częstochowa-Mirów
Mstów – Źródło Stoki
Garnek-JuraKajaki.pl
Wiercica
Kanał Lelowy
Kanał Warty
Kanał Mirowski
Kanał Konarski
Kanał Wancerowski
Kanał Garnkowski
Kanał Kuźnicki
Kanał Pławiński
Kanał Rzeki Małe
Kanał Rzeki Wielkie
Kanał Karczewicki
Kanał Kłobucki
Kanał Mstowski
Kanał Częstochowski
Kanał Kłomnicki
Kanał Mykanowski
Kanał Kruszyński
Kanał Rudnicki
Kanał Konopnicki
Kanał Kamyczański
Kanał Kokocyński
Kanał Kuź